

CATALUNYA SOCIAL

Organ d'ACCIO POPULAR

Any XII. Núm. 632

Un any, 12 ptes. — Núm. solt, 25 cts.

23 setembre 1933

Redacció: Carrer del Pi, 12, primer
Telèfon 21160 - BARCELONA

PUBLICACIÓ
SETMANAL

Administració: Duran i Bas, 11
Telèfon 17605 - BARCELONA

El problema escolar

Toquem ja a les portes del mes d'octubre i, amb ell, arriba el moment del compliment del precepte legal segons el qual les Congregacions religioses no poden donar ensenyança de segon grau. Són ja moltes les Congregacions que, en compliment de la llei, han clausurat els seus col·legis; i són algunes les que han abandonat aquest dissortat país nostre, emprenent la volada cap a terres de llibertat i de veritable ciutadania. Quina tristesa!

Però els nostres esperits no s'han de deixar abatere per la dissort que per a tot home recte representa el moment actual d'atac a tota l'espiritualitat nostra i d'intransigència salvatge envers les idees dels no representats per la situació actual. Tenim l'exemple que torres més altes — i les nostres són tan arran de terra! — han caigut. I, per tant, mai l'optimisme no ens ha de deixar.

Ara que optimisme no pas a base d'illusos ni somnis, sinó optimisme a base de treball i de tasca de cada dia. I en què ha de consistir aquesta tasca? Hem vingut dient-ho aquí amb una insistència que resultaria pesada si el gran problema escolar no fos realment obsessionant. Però repetim-ho un cop més per tal que fins els sords ho sentin i els orbes ho vegin.

La nostra tasca ha de consistir, primer, a allunyar els nostres fills i tots aquells en qui puguem influir, de les escoles sense Déu (que són escoles contra Déu); segon, a procurar l'existència d'escoles privades catòliques, ajudant-les amb el nostre esforç personal i, sobretot, amb el nostre esforç pecuniari; tercer, a atendre els requeriments de les autoritats eclesiàstiques, preocupades per un problema tan greu, que en cada moment ens indicaran la tasca a fer, el treball de cada dia, que és l'únic fructuós i que dona rendiment.

Deixar-nos portar en aquest moment per visions

de política catastròfica tant valdria com tancar els ulls a la realitat i posar com ideal nostre el de la màxima peresa en el procedir i en l'obrar. L'ideal catastròfic no assaona els camps ni converteix les ànimes. L'ideal del treball quotidià, en canvi, és fecund com la pluja menuda en dies tardorals.

Durant els últims mesos els pares de família han atès el problema escolar constituint manta societat civil entre ells per a dedicar-se al conreu de l'ensenyança. I aquestes societats han bastit col·legis i han aprofitat els ja existents per a vivificar-los i donar-los nova actuació. ¿Quina tasca ens pot semblar, doncs, difícil si ja la trobem preparada al nostre davant per esperits més matiners que nosaltres? Aquestes benemèrites societats mutals ¿què esperen sinó la nostra cooperació personal i el nostre ajut econòmic?

Apart d'això, procurem evitar l'egoisme que representaria només procurar escola cristiana per als nostres fills. Recordem que també els fills dels qui no tenen fortuna s'han d'educar en la nostra ideologia. I així, ens cal democratitzar l'escola cristiana fent-la arribar a tots els sectors de la societat, ja que, en altre cas, fariem una obra egoista i, com a tal, neta-ment anticristiana. L'aspecte individual és interessantíssim en l'escola; però l'aspecte social ho és tant o més que l'altre, i de cap manera no el podem deixar de banda.

Avant, doncs, amics! que la data del primer d'octubre — data d'obertura de tots els cursos acadèmics — faci ressonar en nosaltres aquesta obligació de l'escola cristiana i ens doni la mida de les responsabilitats enormes que contreiem en propagar-la, instituir-la i fer-la viable sota totes les seves formes. ¡Complim el deure sagrat d'aquesta hora solemne per a tots!

Els dos Angels de la Guarda

PER JORDI ARNAU

Com que m'he comprat un aparell de ràdio, em sembla que em desvesaré de fumar; i això per dues raons: la primera per obtenir alguna mena d'interès dels diners que m'he gastat, i la segona perquè ja tinc prou distracció amb l'eina i no necessito per res el fum.

Ara, si tinc una estona de no fer res, en compte de caragolar un cigarret em planto davant del moble parlant, començo a examinar i tocar tots els caragollets i girar-los cap a la dreta i cap a l'esquerra, canvio els fils de lloc a veure què passa, pesco ones curtes, llargues i mitjanes, tafanejo tots els registres de l'altaveu i, quan he passat mitja hora amb aquesta tafaneria i una fent cantar, parlar i bramar l'estri i una estona més fent col·lecció de paràsits, ja torna a ser hora de treballar, i fins demà que hi tornarem.

Ahir, precisament ahir, aquestes manipulacions em van donar una tremenda sorpresa. Jo no sé quin diastre de comunicacions vaig posar que vaig començar a sentir unes músiques iguals que músiques celestials i, quan hi estava més embadocat, van parar i vaig començar a sentir dues veuetes boniques i fines com de primes de violí que, mig parlant mig cantant, així dialogaven.

— Angelical germanet! Ja fa temps que tenim els nostres negocis en companyia.

— Tot va venir de les oracions d'aquella senyora Marieta, l'ànima de la qual ara acabarà de purgar els seus pecadets al purgatori i la tindrem aviat aquí al cel al nostre costat.

— Si que tens raó: no em deixava de petja clament deu vegades cada dia: "Tu, bon àngel guardià del meu Pauet, posa't en relació amb l'angelet que guarda la Filomena i a veure entre tots dos si conjumineu el casament per bé de tots dos i en especial del meu Pauet que, si no es casa amb aquesta, no sé què serà d'ell."

— I tu llavors et vas fer trobadís amb mi i em vas parlar d'aquesta qüestió i tots dos vam anar amb les oracions a Nostre Senyor i Ell les va beneir i hi va posar el *placet*.

— I no va deixar d'haver-hi dificultats, perquè ell i ella eren molt flirtejadors, això sí, però els costava de prendre-s'ho de debò.

— Sí; però jo vaig poder pescar una bona ocasió: Va ésser un dia que el Pauet acabava de combregar i portava l'ànima neta, cosa que no passava cada dia, i li vaig pintar el cervell la silueta de la Filomena, i les espècies van anar al pensament i a la voluntat, i va fer un tomb, i quan en va sentir parlar a la seva mare ja no hi va fer escarafalls.

— I jo que em vaig amagar sota el coixí de la Filomena a la nit després que, mig adormida, s'havia encomanat a mi. I li vaig treure el son fins a les tantes de la matinada.

— Precisament l'endemà van lligar caps.

— I es van casar passats quatre mesos.

— Tot just ara farà quatre anys.

— I ara tornarem a tenir feina. Mai no acaben de posar enteniment, aquestes dones. Afigura't que enguany li ha vingut de gust anar-se'n a estiuejar a Camprodon, per allò que a les criatures els convé. Excuses; saps? I com que el marit és advocat...

— No me'n parlis; prou que li segueixo les petjades. Com que ell no pot deixar el despatx d'avocat, va per Barcelona sense esma, dinant aquí i sopant allí, i ha passat el que havia de passar, que al restaurant he trobat un antic amic que va per camins i estic tremolant del que pot passar. Fa vuit dies que se'n va a dormir a altra hora i es fica al llit sens pensar en Déu ni en mi ni en cap sant.

— I mentrestant ella, la Filomena, deixa moltes estones els dos fillets amb la minyona i fa visites i s'ajunta amb altres famílies en les fontades i no té prou tancades i barrades les orelles a les galanteries d'un amic del seu marit que es pot estar a Camprodon per no tenir cap més feina que passar la vida de la manera més agradable possible. I per aquí es comença, germanet, per aquí es comença. Déu guardi els homes dels amics que no tenen feina.

— No és pas bo que els marits facin llargues estades lluny de les seves mullers.

— I, si corren perill els marits que són com places obertes per deu portes, també en corren les mullers, encara que semblin places fortes, que prou sé per quins punts flacs són assequibles. En cauen més de quatre en poder de l'enemic.

— I aquells antics companys que Miquel, el nostre capità, va treure d'ací dalt per orgullosos, no paren pas mai de posar trampes de totes menes.

— I tal!

— Caldrà que fem un pensament.

— A veure si tens la mateixa idea que tinc jo.

— Si sa Majestat Divina m'ho permet, enviaré una malaltia al petitó que sotraguegi el cor de la mare i entengui que no tot es cura amb l'estiueig.

— Jo pensava una cosa per l'estil. Uns dies de febrer que passés el Pauet i l'obliguessin a demanar socors a la seva esposa...

— Fet i dit; presentem a Nostre Senyor els nostres memorials i no parem de fer fracassar les males arts dels perpetus enemics dels homes que ens són encomanats.

— I ara tanquem l'estació emissora, que qui ens havia de sentir ja ens ha sentit prou. I si esbomba la conversa que ha sentit no farà pas cap mal.

Fou precisament llavors que un tro va desfer l'encís d'aquella interessant conversa i la meua ràdio va quedar muda com una morta. Uns dies després, desitjós de saber l'acabament d'aquell episodi angèlic denunciador d'una incipient tragèdia humana, vaig tornar a tafanejar l'aparell i estreny d'aquí i afliuxa d'allà, gira els botons a la dreta o a l'esquerra... i no res; tot endebades. I, com que les darreres paraules que vaig sentir em van donar a entendre que no era cap indiscreció l'esbombar el diàleg, heus ací, amables lectors i lectores, el per què així ho he fet sense cap escrúpol de consciència.

Ara, pel que fa a la ràdio, he hagut d'enviar a cercar el constructor perquè me la posés a to i la funció m'ha costat cinquanta pessetes, perquè es veu que aquella mena d'ones celestials les deixen mal parades. I quan me la va deixar llesta em va dir:

— Creguim, senyor Jordi, no la deixi tocar per criatures.

Vaga i treball

PER R. RUCABADO

El nostre pa de cada dia do-neu-nos, Senyor, el dia d'avui.

L'home neix per al treball i l'ocell per a volar, diu el llibre de Job, i l'ordre primera comunicada per Déu Creador a l'home va ésser "dominar la terra" i OPERAR, és a dir, conrear i treballar el Paradís. "*Subjicite terram*" "*Ut operaretur*" (1). La naturalesa humana és per al treball, i la voluntat divina, reflectida en el manament positiu i en la consciència, diuen que el treball és l'exercici peculiar de l'home. El càstig del primer home per culpa del primer pecat és fer aquest treball dificultós i fatigós, trencant la correlació directa d'esforç a resultat, desconectant l'activitat de la prompta eficàcia, de l'immediat èxit i felicitat amb què abans de la caiguda era recompensat el treball de l'home innocent. Aquella sentència no és, però, cap maledicció absoluta sinó relativa com una penitència i un càstig i és certament saludable i necessari com a expiació i com a mèrit. En la Llei Nova el Fill de Déu mateix ve a fer-nos aquesta penitència suportable i dolça, baixant ell mateix a treballar entre els homes, a suar, patir i laborar entremig de nosaltres, a portar el nostre feix i eixugar-nos fraternalment la suor del front que el justíssim decret del Pare ens fa rajar copiosa. La doctrina del Fill, el seu exemple, la seva escola, és l'estímul, la perfecció, la santificació del treball. La inclinació natural de l'home, l'esmerç de la qual devé feixuc i cansat; per raó de la pena, devé també una font de confortació, dolçor i esperança; és productiu i fertillíssim espiritualment, perquè el treball s'acosta i es pot confondre amb la creu, símbol i síntesi del treball i de tots els treballs de l'home identificats amb el treball i els treballs de Nostre Patró Jesucrist.

La noció del treball als ulls dels cristians és, abans que tot i per damunt de tot, una noció religiosa. Religios és el seu exercici, religiosa és l'actitud del treballador, i diferents vegades els teòlegs han afirmat que el treball pot tenir realment el valor d'una oració. *Els ulls a la feina i el cor a Déu*, deia la santa obrera filadora catalana Lliberata Ferrarons (2) i la natura i la consciència religiosa del treball queda segellada i formulada amb aquella expressió que és tècnica en el vocabulari dels contractes: *complir religiosament*, executar religiosament una obra, i amb aquella altra locució de sentit més alt i més profund encara, perquè lliga amb un llaç la consciència amb el Jutge de l'ordre universal, "treballar com Déu mana", posar a Déu com a terme, com a mestre, jutge i referència tècnica de l'esforç humà adequat a un objecte i a la seva raonable perfecció. Les paraules:

"treball", "labor", "obra", són absolutament inseparables de la moral, ei deure, i amb elles s'expressen els esforços de l'home per a tendir als seus fins temporals i als seus fins eterns. La filosofia del treball, doncs, és més que humana, té fonament teològic, i, per tant, interessa als teòlegs l'odi al treball (perquè de l'odi satànic se'n diu també odi teològic). arribà, dic, a ésser matèria teològica aquesta fúria amb què modernament totes les valors humanes, religioses i morals del treball són negades de fet i d'intenció pels qui amb plena consciència revolucionària, és a dir, sabent el mal que fan i coneixent les coses que espatllen, són enemics del treball i amics de la vaga, i es dediquen al conreu, iniciativa, pràctica i propaganda de la vaga, deturant, combatent, perseguint, agredint el treball i el treballador, difonent i fent triomfar en els fets i en la lletra les teories que enalteixen l'antit treball, la Vaga, inspirant-se en un cos de doctrina que els seus mateixos autors concreten com a filosofia de la Vaga.

La vaga és el No-Treball, l'Anti-Treball, i per alguna cosa és que els enemics de Déu i del Cristianisme, els revolucionaris destructors de tota religió, els laïcistes, racionalistes, els sectaris moderns, tots els doctors i els fills de la revolució alhora antireligiosa i antisocial, han estat i són, els grans fomentadors de les vagues, i ja dèiem l'altre dia que el *cui prodest*, aquells a qui aprofiten les vagues, són els apòstols de les doctrines revolucionàries, no havent mai amagat els propulsors que el fruit volgut de les vagues és ço que Sorel anomena *la intuïció del socialisme*, és a dir, la sembra i l'imperi d'aquelles abominables doctrines en els obrers i en el món. Per això ells donen a la vaga un concepte de síntesi revolucionària, molt exacte, perquè neguen d'un sol cop totes les veritats que el treball afirma, totes les virtuts de les quals el treball és expressió i és símbol. La vaga és una blasfèmia pràctica contra tot allò que el treball apologitza. Ho dic i ho afirmo després de llegir i rellegir els autors revolucionaris, després de reflexionar sobre les seves doctrines, després de veure i de pensar no un any ni dos sinó durant tota una vida, sobre les paraules i els propòsits ben manifestos i explícits dels promotors i conductors pràctics de les vagues, després de contemplar les vagues que en trenta anys els meus ulls han vist, després d'estremir-me, plorar, indignar-me pels homicidis i assassinats d'obriers que *a mils* — dic a *milers* i no exagero — per causa de les violències sindicals s'han comès durant aquest trentenni, després d'esgarriar-me per la pèrdua moral i religiosa de les ànimes dels altres *mils* d'obriers — i tampoc exagero — als quals

CAMISERIA - CORBATERIA - MITGERIA - GÈNERES DE PUNT

MAS i ROCA
CAMISERS

CASES ESPECIALITZADES PER A LA MIDA

24, Portaferriassa, 26 - Telèf. 17642 - BARCELONA - 16, Fontanella, 16 - Telèf. 12211

les vagues han fet devenir agents de les coaccions, agressors, assassins, finalment lladres i atracadors, carn de presidi i d'infern...

He dit moltes vegades que tots aquests articles meus no són més que croquis dels que el meu pensament prepara i no pot realitzar. Jo prou voldria desenrotllar i explicar ço que sento, ço que sé, ço que he après, per a informació d'altri, perquè no se m'oculta que la meua posició declarada i radicalment adversa a la vaga, no és *avui encara* compartida per molts sociòlegs de dreta. Però com que no és possible que partint d'un mateix fi hi hagi entre gent de bé discrepàncies radicals de judici respecte a una matèria concreta, entenc que la meua missió és *informar* els doctors de la ciència social perquè veient ells ço que jo he vist i sentint ço que jo sento, no hi ha dubte que vindran a les mateixes conclusions. Sé que homes eminents del camp social catòlic han proclamat que existeix un dret de vaga, però la forma breu, vacillant, i fins provisional amb què han sentat aquesta afirmació, la manera precipitada i fragmentària amb què els sociòlegs de dreta han estudiat *aquest punt concret*, en contrast amb la tan dissortadament rica experiència i tràgica documentació, terriblement abundosa, que podem aportar els qui combatem les vagues, m'esperona a prosseguir endavant la meua tasca avisadora. Prosseguiré, doncs, si Déu vol, la tasca d'expressar el meu pensament, encara que sigui a trossos i sense un sistema, perquè les circumstàncies mateixes de la meua vida en el lloc d'observació on la Providència m'ha situat, tenen la contrapartida d'haver de treballar com a assalariat no deixant-me temps ni energies per a dur a terme l'enorme tasca que caldria. La meua tasca és el donar testimoni dels fets que jo he viscut, d'aquells sobre els quals jo m'he informat, i dels estudis i observacions que han ocupat la meua ment i la meua reflexió. El pensament és ràpid, però ai, l'art d'expressar-lo és llarg i difícil!

No sóc mestre ni doctor. "*Nolite vocari rabbi*". La meua feina és la d'un testimoni, no res més que la de donar testimoni del que veig. No és cap pretensió de donar lliçons sinó complir el deure d'informar, informació que és, naturalment, acusadora, perquè el qui presència un acte criminal i en dona testimoni és el primer acusador contra el culpable. Em considero executor de l'humil servei d'un fanalet vermell que en el seu insignificant valor exerceix la inapreciable utilitat d'assenyalar, de nits, el perill, un sot, una excavació, un trencacolls. No és ningú, no és res, aquest senzill fanalet, davant dels autos de potents reflectors, però en la seva modestia, amb veu ferma diu: *per aquí no es passa*. I si algú li demana: — Bé, però on és el camí — contesta altra vegada: *per aquí no es passa*.

— *Jo no sé quin és el bon camí. Només sé aquesta petita important cosa, que el camí no és aquí*. — I si algun perfidiós encara insistia, replicaria el fanalet vermell: — Què més voleu? Mitjans teniu vosaltres en el vostre poder per a trobar el camí. Perquè me'l demaneu a mi? La meua missió és dir-te: aquí no és camí. Aquí hi ha un estimball perillós i mortal. Si no em voleu creure, fàcil us és passar per damunt meu — minso fanal de llauna de dos rals — i l'adquirir experiència vosaltres en caure al precipici. Mireu les víctimes que hi han caigut. — La missió meua és fer de fanalet prop de l'estimball de la vaga, i dir als amics, als cristians, als catòlics, obrers, pro-

fessors, sociòlegs — als altres, és clar, als revolucionaris, als enemics, cap consell no he de donar-los. — *La vaga, no!* Feu el que vulgueu respecte a tàctiques i solucions segons les inspiracions més altes i autoritzades que us governin, però, per amor a Déu, la vaga, no; vaga, jamai! Avorriu la vaga amb l'horror de la catàstrofe, amb l'esgarripança del crim, amb la temença amb què avorriu el pecat, perquè la vaga és això, catàstrofe, crim i pecat, car pecat és i serà sempre aixecar la mà armada contra el pobre que no vol deixar la feina, obligar per la violència a fer perdre a pobres obrers el treball que és el pa d'ells i dels fills.

Fer vaga és impossible als cristians, mentre els cristians tinguin a la boca i al cor, — com obligació hi tenen, essent cristians — l'oració que Déu mateix ens va donar ensenyant-nos a demanar a Ell humilment el nostre pa de cada dia. Suplicar humilment aquest pa de cada dia, i renunciar-lo temeràriament, com el renuncien els qui fan vaga, és contradictori i cap consciència veritablement cristiana no pot adaptar-se a aquest impossible psicològic i moral. Però és més impossible encara, cristianament, impedir per la violència el treball dels altres, executar el gest criminal de fer plegar als obrers que volen treballar per a guanyar el pa de cada dia, exercitar aquest gest inhumà que es diu fer coacció, i que és el costum, la pràctica, l'ànima i la definició mateixa de la vaga, com tantíssimes vegades hem afirmat i hem documentat. No hi ha ningú, ni per cap pretext de solidaritat, unió i coalició, causes que terminen amb una sola idea i una sola filosofia, la violència, que tingui dret ni facultat de cap mena, per impedir a un obrer que té treball, que té a les mans el pa del seu sosteniment, l'exercici del seu treball per la força, privant-lo de portar el pa a casa, que és impedir-li de mantenir-se ell i la seva llar. No; aquest gest, absolutament indispensable, de les vagues, no pot ésser acomplert per cristians, i menys a base d'amenaça i voluntat de complir l'amenaça, voluntat de cometre homicidi. Això sol ja demostra que la vaga és incompatible amb la consciència cristiana.

Parlaríem llarga estona. Caldria tota una vida humana per a esmerçar a recordar i fer presents els estralls de la vaga, que tantes vides humanes porta al cementiri i a la perdició. Caldria tota una vida per a fer veure palpablement que els avenços i guanys aconseguits pels obrers en les vagues són contraproduents i són il·lusoris, i tenen al seu càrrec dolorosíssimes contrapartides. Si precisament la vaga general ha estat fomentada a base de la ineficàcia o de la insegura eficàcia de les vagues parcials! I des de l'elevació de la vaga general a mite, des de Sorel i la seva escola, les vagues han adquirit virulència inusitada, i s'han fet molt més furientes i mortíferes, en quant porten a dins l'esperit de la vaga general, en quant són fragments, anticipacions o preparatius de la vaga general, segons hem documentat tantes vegades. En resum, reconeixen els cabdills dels sindicats revolucionaris que les vagues professionals no tenen eficàcia, i que per adquirir força i eficàcia han de portar llevat revolucionari, emprar llenguatge i procediments revolucionaris, identificar la vaga amb la revolució i amb la violència. Per això la vaga general, francament i descaradament revolucionària, és la toxina que dona a les vagues modernes una violència tan greu i aguda; que la pràctica de les vagues de molts anys ençà, en aquest país nostre especialment,

és una hecatombe (3). En un mot, es tendeix a identificar vaga i revolució, i en conseqüència els cristians que avorrim la revolució hem d'avorrir també la vaga.

Per a il·lustrar aquesta ineficàcia de la vaga parcial reconeguda pels mateixos agitadors, citaré unes paraules de Briand (en la seva època revolucionària i propagandista de la vaga general, de la que ell va ésser el primer apòstol), paraules que fa seves l'anarquista i organitzador del sindicalisme revolucionari català i espanyol, Anselm Lorenzo: "La vaga general és bona i fecunda. La vaga parcial és nefasta, i fins quan dona resultats favorables, jamai no compensa els sacrificis que costa. Acaba gairebé sempre en la impotència, perquè els obrers compromesos no es troben veritablement en front dels patrons isolats. Els que estan isolats de debò són els vaguistes, fins quan tenen l'ajut moral i material del proletariat, perquè ¿què representa aquest sosteniment comparat amb el que troben els poderosos per part dels poders públics? El patró jamai no està sol: té sempre amb ell i per a ell tots els mitjans de pressió de què disposa la seva classe, el conjunt de les forces socials organitzades: magistratura, funcionaris i força pública" (4).

Aquesta declaració d'un revolucionari conté una observació exactíssima i veritable: la sensació de *feblesa* que té realment l'obrer sindicat i l'obrer vaguista, l'obrer en lluita, sensació interna de feblesa que és la sensació mare de la violència. La cosa és llarga d'explicar, i jo no tinc temps ara, sinó per descobrir en un mot el secret que jo he pogut aprendre en trenta quatre anys de treballador. La situació de l'obrer és feble i continua essent feble, i més encara, la de l'obrer sindicat, que en unir-se i coalicionar-se, posa en greu perill el seu pa de cada dia.

La violència, filla d'aquesta interna noció, ja sabem, perquè és axiomàtic, que és un signe de feblesa.

¿Quina serà, doncs, em demanareu, la força i l'esperança dels obrers, si ni sols ni units tenen potència veritable? L'experiència de trenta quatre anys també m'inspira la resposta: l'única font de justícia per als obrers és la *consciència dels patrons*. La posició del patró és l'única força, en els debats socials, i això el fa tremendament responsable davant de Déu. L'haver-ho moltíssims patrons oblidat o desconegut ens ha portat als gravíssims problemes d'ara. Els supremos interessos obrers no els pot garantir el sindicat ni assegurar — ben al contrari! — per la vaga. Són la *salut i la feina*, gràcies *sobrenaturals*, que cal demanar de genolls perquè no hi ha cap força social ni cap escola sociològica que ho atorgui i asseguri a cadascú.

Tots els sindicats del món, totes les federacions, tots els fronts únics no poden donar a l'obrer ço que no posseeixen, i ço que l'obrer més necessita i més estima: *feina*. Però el pecat dels patrons és oblidar que també ells la *salut i la feina* per a si i per als cents i mils d'obers que d'ells depenen, han d'implorar-la de genolls. El gros i negre pecat dels patrons és no voler recordar que *ells també*, per capitals que tinguin, no són més que obrers, pobres i febles, davant de Déu, únic Omnipotent.

(1) Gènesi: I, 28; II, 15.

(2) *Lliberata Ferrarons*. Notes biogràfiques. Imp. F. Forés i Font. Barcelona, p. 7.

(3) La vaga del ram de construcció a Strasburg (juny-agost últims) donà lloc a una vaga general amb abundoses violències, gravíssims disturbis i nombroses víctimes, i els obrers del ram reprengueren el treball amb les mateixes condicions d'abans.

(4) Citat per Anselmo Lorenzo. *Hacia la emancipación. Los nuevos métodos de lucha*. (1914) p. 128.

Tercera Asamblea d'"Acció Popular"

(Vich, dies 29 i 30 de setembre i 1 d'octubre)

Són moltes les entitats i socis d'"**Acció Popular**" que s'han inscrit per a prendre part a l'assemblea d'enguany que se celebrarà a la ciutat de Vich. Els temes i conferències anunciats són de la més viva actualitat.

Per altra banda, la ciutat de Vich, bressol de la Renaixença catalana, es mereix una visita de tots els socis d'"**Acció Popular**" i dels subscriptors de "**Catalunya Social**". Els records de Balma, el Museu Episcopal, la catedral decorada són monuments que bé es mereixen ésser coneguts de tots els catòlics de la nostra terra.

SI VOLEU FER-VOS EXAMINAR LA VISTA PER UN METGE OCULISTA ESPECIALITZAT, EN LA MILLOR INSTAL·LACIO D'EUROPA, ACUDIU A L'INSTITUT MEDIC OCULISTA COTTET

AV. PORTAL DE L'ÀNGEL, 40 - BARCELONA

Cerebrino Mandri

Cal que ho recordeu sempre! Res estranger no s'ha de prendre. Contra el DOLOR, tenim el millor remei. Useu sempre:

CEREBRINO MANDRI

No perjudica mai.

Preparat per FRANCESC MANDRI metge i químic farmacèutic.

Provença, 203 - Barcelona

COL·LEGIALS

El més extens assortit
en Impermeables,
Capes, Trinxeres,
Abrics cautxutats estampats

CASA ROSICH

CASA FUNDADA L'ANY 1850

Ronda de Sant Pere, 7 :: Tapineria, 33
Avinguda Porta de l'Àngel, 25

ACADEMIA BAIXAS

Carrer Pi, 1, primer - BARCELONA

DIBUIX I PINTURA

Dibuixos artístics i industrials. Classes per a les escoles d'Arquitectura, Enginyers, Aparelladors, Peritatges i Belles Arts.

Local amb entrada independent per a senyoretes

BITLLETS DE FERROCARRIL
AUTOCARS / VIATGES A FORAIT

EXCURSIONS COL·LECTIVES
BITLLETS MARÍTIMS I D'AVIONS

INFORMACIONS
I PRESSUPOSTOS
GRATUITS

**VIATGES
&
TURISME
ESPLAI**

FONTANELLA, 12, 1.ª
Telèfon núm. 11565
BARCELONA

Per la pau cristiana...

PER J. BLANCH I BOÉS

Molts són els qui en els nostres dies s'esforcen a posar de relleu els desastrosos efectes de la guerra i malden per a formar una consciència popular absolutament contrària a tota mena de conflictes armats. L'esmentada campanya antibel·licista, però, tot i éssent lloabilíssima en si mateixa, ben sovint sofreix adulteracions lamentables quan és menada, amb paradoxal caient d'agitació revolucionària i subversiva, per homes que no tenen pas en el cor el foc amorós de la Caritat del Crist, sinó la roentor de l'odi antisocial i inhumà de la lluita de classes. Aquests falsos apòstols, que profanen sacril·legament la més santa de les causes: la de la germanor humana, i que amb cruel hipocresia, mentre diuen ésser heralds de la pau no fan altra cosa sinó atiar tota mena de rancúnies i baixes passions per tal d'encendre la pitjor de les guerres: la guerra social. No, no són els enemics del Crist els qui poden dur la felicitat en les relacions entre els pobles de la terra. Contràriament, l'Església és l'única que posseeix, extraient-la de les pàgines lluminoses de l'Evangelí, la veritable doctrina pacifista.

La norma que ha de presidir la convivència dels Estats, és, dins la concepció de l'Església, la mateixa que ha de presidir la convivència dels individus, això és, aquella que es fonamenta en dues grans virtuts cristianes: la Justícia, que mana donar a cadascú allò que és seu, i la Caritat, que uneix els homes amb llaços veritables de germans.

La Caritat és, com digué Sant Pau, la reina i senyora de totes les virtuts, perquè totes elles s'enclouen en aquell sublim precepte de l'Amor: estima Déu sobre totes les coses i el proïsme com tu mateix per amor de Déu. Lleó XIII, rememorant l'expressió paulina, afegeix que el remei de tots els mals del món sols pot trobar-se "en una gran efusió de caritat". El Papa actual, Pius XI (qui en les seves meravelloses i paternalíssimes Encíclics "Nova Independent" i "Charitate Christi", encén la caritat dels cristians presentant-la com a única solució a les exacerbacions de l'egoisme pagà que ha conduït el món a l'actual situació lamentable), ha repetit fa poc, amb motiu de la XVII Setmana Social dels Catòlics italians — suara celebrada a Roma amb èxit extraordinari, — les més altes lloances d'aquest sentiment excel·lent com cap altre dels que vibren en el nostre cor.

El tema de la Setmana Social que acabem d'esmentar, és precisament, com saben els lectors, *La Caritat*, estudiada en els diversos aspectes de la vida individual i col·lectiva. I entre aquests aspectes no podia mancar el de "La caritat en la vida internacional", que tractà magistralment en una lliçó memorable, el P. Mariano Cordovani. Heus ací, doncs, una vegada més, com el pensament cristià, amatent i oportú a les necessitats de cada moment i de cada problema, sap aplicar-hi tothora la solució adequada i justa. I en aquests temps nostres en què el noble desig d'evitar una guerra que alguns creuen imminent i que seria l'esfondrament de la civilització, preocupa, per no dir, obsessiona, tots els polítics del món, els catòlics d'Itàlia — demostrant amb això llur inatacable independència espiritual — recorden els deu-

res de Caritat i de Justícia que obliguen els Estats a emprendre sense reserves ni excuses el camí de la pau, removen tots els obstacles que actualment s'hi oposen.

En efecte, és, dissortadament, un fet que "l'organització moderna de les relacions internacionals constitueix una violació radical de la caritat humana i divina". No costarà gaire de provar aquesta afirmació. Els Estats viuen actualment amb una sorda hostilitat entre ells, amb un recel mutu, amb una desconfiança notòria que els porta a esguardar amb inquietud l'esdevenidor i a no donar massa crèdit a les contínues manifestacions pacifistes que els governs prodiguen en les Assemblees internacionals i altres llocs a propòsit. D'aquest recel deriva una conseqüència lògica: tots els Estats volen excel·lir en la força material, tots volen tenir predominí i hegemonia militar que els garantitzi el seu rang de grans potències i que sigui una enèrgica salvaguarda dels seus drets; i els pobles que per la seva feblesa no poden assolir aquest grau de poder material, recorren a un mitjà no menys perillós per a la pau: les aliances secretes. D'aquí, el que Pius XI ha anomenat "la cursa desenfrenada dels armaments": els Estats cerquen d'armar-se fins a les dents, de sostenir nombrosos exèrcits i esquadres, despenen en els pressupostos de guerra sumes enormes que alhora que empobreixen l'economia de la nació, sobre la qual graviten pesadament, no aconsegueixen pas poc ni gaire d'afermar la "seguretat" internacional, tota vegada que, essent aquests augments iguals i simultanis en cada poble, es compensen recíprocament, amb la qual cosa, lluny de consolidar la pau, no fan sinó donar lloc a la indústria de la guerra i a les maniobres de l'alta finança, contradient també obertament aquell principi admès per totes les potències signatàries del Pacte Briand-Kellogg: "*Si vis pacem, para pacem.*"

Una altra concepció molt estesa encara avui i profundament equivocada és aquella que considera que la prosperitat i progrés d'un país no poden aconseguir-se sinó amb detriment de les dels altres països, negant amb això rotundament la solidaritat internacional i creant una competència mortal i ruïnosa que fàcilment pot degenerar en un *casus belli*.

Contra totes aquestes manifestacions de la lluita espiritual, preludi de la lluita cruenta, hem de reaccionar enèrgicament els catòlics, fent viure els ensenyaments de la Caritat Cristiana en les relacions internacionals i fomentant en el poble una sana consciència pacifista, tenint en compte que "històricament, la guerra ha estat més sovint una màxima violació de la caritat que un instrument de justícia "i que les condicions que exigeixen els teòlegs per a qualificar de justa una guerra no es donen gairebé mai". (P. Cordovani).

No demanem, doncs, a la religió que enardeixi els germans en lluita per tal que s'occeixin més gallardament. Recordem, per contra, que Pius X es negà a beneir els exèrcits de l'Emperador d'Àustria, al·legant, amb un gest heroic i magnífic de dignitat nobilíssima, que el Pare Comú de tots els homes no podia beneir la Guerra, sinó la Pau.

Moviment catòlic

L'èxit de l'Any Sant. — L'any 1884 fou discutida entre els catòlics de diverses nacions la conveniència de celebrar, l'any següent, el dinovè centenari del naixement de la Verge Maria. Algunes personalitats eclesiàstiques, i també seglars, consultaren la Santa Seu si podien celebrar aquest centenari. El dia 31 de maig d'aquell any, la Congregació de Ritus va acordar contestar negativament i comunicar-ho al cardenal Haynald, arquebisbe de Kalocsa (Hongria), perquè fes pública aquesta decisió.

L'any 1895 els directors de l'Acció Catòlica d'Itàlia proposaren un programa de commemoracions religioses per a celebrar, l'any 1900, el dinovè centenari de la vinguda de Jesús al món, o sigui, de la Redempció humana. Una de les solemnitats havia de consistir en l'erecció d'un Altar a la Redempció. En sessió del 7 de maig d'aquell any 1895, la Congregació de Ritus va acordar la no conveniència del *XIX Centenario della Redenzione, il quale secondo il computo volgare, ricorrerebbe nel 1900*; i ho comunicà al comte Joan Acquaderni, amb una carta del 14 de maig.

El principal motiu que la Congregació de Ritus va allegar, tant l'any 1884 com el 1895, per a reprovar els projectes de celebració de centenaris dels misteris cristians, fou que aquests misteris l'Església els celebra constantment. Parlant del projecte d'eregir un gran altar a la Redempció, la Congregació de Ritus preguntava si en tots els altars de les nostres esglésies no era adorat el Crucifix, que és el signe més visible de la Redempció humana, i si en totes les nostres pregàries no invoquem el Redemptor, com el nostre Mitjancer amb l'Etern Pare.

Potser també influí en les decisions de la Congregació de Ritus la dificultat de precisar la cronologia del misteri cristians, puix que ignorem l'any exacte no sols del naixement de la Verge Maria, sinó també del de Jesucrist. De totes maneres, l'any 1900 a tot arreu els catòlics oferiren homenatges a Crist Redemptor; i en algunes muntanyes foren col·locades creus monumentals.

En aquests darrers anys, algunes revistes havien tractat de la qüestió, no resolta encara, sobre l'any exacte de la mort de Jesucrist; i havien estat discutides les diferents hipòtesis que assenyalen els anys 29, 30, 33 i encara altres, de la nostra era vulgar o cristiana. Però sembla que ningú no havia proposat celebrar, en un dels darrers anys, el dinovè centenari de la mort i resurrecció del nostre Redemptor.

Per això tothom tingué una sorpresa quan, la vigília de Nadal de l'any passat, Pius XI va anunciar la solemne celebració d'aquest centenari. El Papa actual és l'home de les solucions senzilles i alhora genials, sobretot en els problemes més difícils. L'Evangeli, que dona importància a totes les coses necessàries, en dona molt poca a les precisions cronològiques. Pius XI no ha volgut ésser més detallista que l'Evangeli; i, coneixent perfectament les interminables discussions entre els partidaris de les diverses hipòtesis sobre l'any de la mort de Jesucrist, ha buscat una solució pràctica i ha dit: "Els cristians del segle xx encara no hem pogut trobar quin fou l'any exacte de la mort i resurrecció del nostre Redemptor. Potser les generacions de demà tindran la sort de resoldre aquest difícil problema, i els cristians del

segle xx podran saber, sense dubtes, en quin any s'escau exactament el centenari de la Redempció. Nosaltres celebrarem aquest centenari l'any 1933, segons el còmput vulgar."

Però la qüestió més difícil de totes era la manera de celebrar, amb alguna dignitat, aquest incomparable centenari. Pius XI tingué la inspiració de voler celebrar-lo amb un Jubileu extraordinari, amb un Any Sant. Podia semblar una mica aventurat aquest projecte, perquè un Any Sant exigeix importants peregrinacions en gran nombre, i tots els pobles de la terra ara es troben en moments difícils. Però la realitat ha desmentit tots els temors i ha superat totes les esperances, àdhuc les de Pius XI.

Tant en quantitat com en fervor, les peregrinacions de 1933 són molt superiors a les de 1925. D'ençà del dia de la inauguració del Jubileu extraordinari, Roma no pot contenir les multituds piadosíssimes que hi arriben de tot arreu. Però segurament el mes de setembre vencerà tots els anteriors. En les primeres setmanes d'aquest mes, els pelegrins són tan extraordinàriament nombrosos, que el Papa s'ha vist forçat a prescindir, en les audiències, de l'acostumat besamans.

El dia 7 d'aquest mes Pius XI celebrà una senzilla Missa resada a l'altar major de la basílica de Sant Pere. Gairebé tots els assistents eren pelegrins de diverses diòcesis d'Itàlia i de diferents nacions: França, Alemanya, Espanya, Suïssa, Txecoslovàquia, Àustria, Bulgària, etc. Doncs bé; el diari *L'Osservatore Romano* pogué dir: "Poques vegades a la Basílica Vaticana, que no obstant ha vist inoblidables espectacles de viva religiositat, s'ha reunit una multitud tan extraordinària i edificant en la pregària col·lectiva."

Quan fineixi l'Any Jubilar, la immensa família catòlica haurà celebrat dignament el dinovè centenari de la Redempció, sense que les altres confessions cristianes hagin pogut celebrar-lo ni poc ni molt.

Peregrinacions a Terra Santa. — Els pelegrins que tingueren la incomparable sort de celebrar enguany la Setmana Santa a Jerusalem, parlen encara de les solemnitats religioses en les quals participaren, especialment de la memorable processó del Diumenge de Rams a la Muntanya de les Oliveres. El nombre de pelegrins fou verament extraordinari aquella setmana. Després les peregrinacions han continuat essent nombroses i fervents. El mes de setembre porta a Terra Santa cinc peregrinacions franceses, dues italianes i peregrinacions d'altres pobles.

Peregrinació del Rosari a Lourdes. — El jubileu de les aparicions de la Immaculada a Massabielle han atret i atreuen a Lourdes multituds extraordinàries de pelegrins. El dia 7 d'octubre serà a Lourdes l'acostumada Peregrinació del Rosari, organitzada pels Pares Dominics, que els altres anys era exclusiva de la província de Tolosa i que enguany abraçarà totes les regions de França. Aquesta gran peregrinació, a més de celebrar el dinovè centenari dels misteris de la Redempció, que recordem en el Sant Rosari, celebrarà diferents aniversaris: el setantacinquè de les aparicions de la Verge a Lourdes; el cinquantè de la primera encíclica de Lleó XIII sobre la devoció del Rosari; i el vint-i-cinquè de la Peregrinació del Rosari a Lourdes.

Carnet setmanal

La crisi i el Govern Lerroux. — Encara que, en reprendre el cronista les seves tasques dins aquesta secció de la nostra CATALUNYA SOCIAL, hagin passat alguns dies des de la constitució del nou Govern i la caiguda del Govern Azaña, no ens podem estar de comentar un fet tan transcendent i tan esperat per tota l'opinió sensata del país.

Encara que la vinguda del nou Govern no representés altra cosa que el foragitament del Govern Azaña i la sortida dels socialistes del Poder, ja podríem donar el canvi per ben esmerçat. Era tan desatentada i tan desorbitada la política de la gent de l'Azaña, que la seva caiguda va produir un respir de satisfacció en tot el país i fins la Borsa va marcar de seguida un grau d'optimisme amb una puja en els valors de l'Estat. Constituïa allò un perill que havia produït totes les malvestats al país, i que ens portava camí de tota mena de derrotes i caigudes. Tota mena de problemes havien estat plantejats per la gent de l'Azaña, i tots resten damunt la taula, enormement enverinats, però sense esperances de solució per ara i tant. I és aquest el paper d'un governant? Ara l'Azaña, diu que vol recórrer Espanya reorganitzant el seu partit i atraient-se l'opinió. Però els fets que se li poden oposar, millor que totes les doctrines, han d'arreconar aquest home funest per a sempre en el panteó resclosit i humit de l'Ateneu de Madrid, del qual mai no havia d'haver sortit.

¿I els fracassos de Marcellí Domingo tenen parió en la història política d'Espanya? ¿I els somnis (que costen milions i milions de pessetes) del Sr. Prieto en obres públiques, tan notables com el seu caciquisme brutal de Bilbao? ¿I les actuacions de cara als jueus i els russos, del Sr. Ríos? Però ¿com podem seguir l'enumeració si tota ella constituïria una cadena de tristos records que val més no retreure? Prou que ells ens perseguiran a nosaltres amb les seves tràgiques conseqüències!

Però jo sento que el lector diu: i el Govern actual, ens pot oferir majors garanties? Primerament, diguem que tot canvi, en un malalt, és un alleujament del seu sofriment; i després ¿qui pot creure que Lerroux sigui un home tan infantívol que, contra tot el que ell ha dit i predicat, hagi constituït aquest Govern d'ara com un Govern definitiu i sense comptar amb el Decret de dissolució el dia que no pugui seguir davant l'equip que li han imposat? Lerroux tindrà pocs títols, millor dit, cap títol d'afecte per a nosaltres; però Lerroux és gat vell de la política i no és de creure que s'hagi deixat embarcar amb la poca garantia que per a ell representaria un Govern feble i trist com l'actual. O Lerroux ha caducat definitivament en el món polític o Lerroux té la promesa ferma del Decret de dissolució pel dia en que

demostrí que amb aquestes Corts no es pot governar. ¿No és veritat que el governar així equivaldria a embarcar en barques de canya l'última reserva seriosa amb què pot tal vegada comptar el règim actual?

Mentrestant, les lleis laiques, les lleis socialistes, etc., seguiran aplicant-se. Si, seguiran aplicant-se per una part dels mateixos homes que les van forjar. Però ¿és que podem esperar mai que Lerroux, l'home de l'esperit revolucionari i anticatòlic d'altres temps, canviés ara de cop i volta de color? Patirem; però el nou Govern pot representar un alleujament en els sofriments i almenys la garantia que la tasca legislativa contrària no ha de seguir per ara i tant. A més, que tot pas que condueixi a desorganitzar l'estat actual de coses ens ha de resultar simpàtic i acceptable.

Les dretes i el Tribunal de Garanties.

La crisi ha fet passar a segona línia els comentaris sobre les eleccions del Tribunal de Garanties. Però la realitat sempre s'imposa, i ara la política torna a comentar aquell fet tan esperançador per a nosaltres.

Tres agraris, un nacionalista catòlic, un tradicionalista, un conservador han estat elegits pels Ajuntaments i pels mateixos Ajuntaments del 14 d'abril i pels Ajuntaments renovats dictatorialment perquè foren elegits per l'article 29! A més, els Collegis d'Advocats han enviat nous representants de dreta, totalment, al dit Tribunal, i fins les Universitats — tot i el funcionarisme que hi domina — han portat a l'alt organisme elements com el Professor Minguíjon, d'indiscutible significació de dreta i de més indiscutible vàlua. Així, el Tribunal restarà constituït amb majoria dretana i addicta als més fermes principis jurídics. Unicament així es pot obtenir que el tribunal funcioni sense passió política i amb estricta aplicació del dret.

Es diu que en l'ànim dels esquerrans — sobretot en el de l'Azaña — el resultat de les eleccions ha constituït un fort cop de maça. Els ha desorientat completament. Ells ja temien que el nou organisme no respongués del tot al seu esperit, i per això n'anaven retardant la constitució. Però no se n'esperaven tant, és evident.

Si ara volen recollir els batecs de l'opinió pública, aquí els tenen ben manifestats. I això en unes eleccions de sufragi indirecte. ¿Què hauria passat en eleccions de sufragi universal? Que ho provin de seguida i de seguida sortiran de dubtes. Segons les nostres impressions, no haurem de trigar massa a veure-ho. I que tothom treballi i es trobi preparat per aquell moment, que pot ésser transcendent en la història d'Espanya.

La Generalitat esquerrana. — A la casa de la Plaça de Sant Jaume segueixen els desencerts acostumats. Fins i tot s'ha arribat al cas que dos diputats esquerrans hagin votat a favor de la llibertat d'En March, l'home odiat per la República i els so-

VALORS DE RENDA

Informació
(Sense compromís per al consultant)

Per escrit o personalment
De 9 a 11 matí i de 5 a 7 tarda

L. GOMIS Corredor de Canvi i
Borsa-Fontanella, 15

cialistes, sobretot. Per quina raó han votat així? Hi ha qui troba una explicació molt senzilla al fet. Nosaltres ens guardarem prou de donar-la aquí, aquella explicació. Però, qui sap, qui sap!

Mentrestant, els Departaments ministerials van passant per les mans dels esquerrans. En Companys, amb unes setmanes de fer de Ministre de Marina, ha trobat la cessantia de deu mil pessetes mentre visqui i mentre les lleis vigents ho permetin. El mestre de Girona, Sr. Santaló, un dels homes més anticatòlics i més atacats de virus esquerrà de la nostra terra, ha entrat a Comunicacions (aquest Ministeri que es fa i es desfà segons les conveniències de les clientels polítiques) i encara que la gangueta no duri gaire, també en sortirà cobrant les deu mil de l'ala. ¡Qualsevol s'esgargamelli ensenyant el que no se sap

dins la Normal de Girona! I així es va teixint la història d'aquesta gent que ara prepara la nova abraçada amb En Lerroux, tant a la Generalitat com a l'Ajuntament, segons últimes actuacions ben destacades.

Mentrestant, el desordre segueix a la Generalitat; els pagesos no parteixen els fruits al camp, portats pel vent de folia que han desfermat els Aragai, Riera i companyia, els amos de la situació esquerrana; i tots plegats van baixant un xic més cada dia i desacreditant la causa de Catalunya, que per a tots els catalans és sagrada... menys pels qui manen i ordenen les actuacions de l'actual situació. Que Déu i Catalunya els ho perdonin, sense oblidar-nos-en els catalans veritables en un dia d'eleccions. Quin fàstic fa tot això, amics i lectors!

Amor a la nostra joventut

PER FRA BRU D'IGUALADA

Segurament que Jesucrist devia ressuscitar molts altres morts a més dels que assenyala el Sagrat Evangelí, car, com diu Sant Joan, "molts d'altres miracles féu encara Jesús, els quals si s'escriuen un per un no crec que cabessin en el món els llibres que s'escriurien". Tot i això, és significatiu que els tres miracles de resurrecció esmentats en l'Evangelí, el de Llätzer, el de la filla de Jair i el del fill de la vídua de Naïm, esdevinguin en gent jove.

N'hi hauria a bastament per a provar l'amor i predilecció que Jesús sent per la joventut.

Escaurà, doncs, parlar de l'amor que hem de tenir a la joventut nostra i de la manera com hem de treballar en la magna labor de la seva prompta i eficaç cristianització.

* * *

Talment, després de l'encís que causa un infant, bella expressió de la simplicitat i innocència, no n'hi ha d'altre que el que causa un jove educat cristianament.

Ho descriu meravellosament el P. Van-Trik. Manllevem-li. "Hi ha una edat en la vida de l'home, tota plena de vida, edat en què sembla que porta a la memòria aquella hora benaurada en què l'home eixí de les mans de Déu, traspuant bellesa. És l'edat de la joventut.

"¿Què enciser és un jove quan no ha estat influït per l'ambient pestífer del món i al seu entorn ha trobat uns braços i un cor que l'han educat amb amor inefable! Esguardau-lo i veureu que alça el cap serenament, sense que mostri temença ni inquietud de cap mena. Gira els ulls al seu entorn plens de claredat, sense veure res que el destorbi. Els seus llavis somriuen, però amb una rialla que tota ella vessa bondat.

"Quanta noblesa traspua la seva ànima! ¿Quanta sinceritat, quant entusiasme, quanta generositat, quanta dolcesa, quanta rectitud! ¿No sospira per altra cosa que pel sacrifici!

"Talment; no hi ha res que més fidelment expressi el que és la vida com un jove ben educat, al qual

no han tocat altres mans que les de la religió en la persona del sacerdot i les d'uns pares verament cristians."

Vet ací el contentament que mostra Sant Joan, en escriure als joves del seu temps, dient-los: "Us escric, oh joves, perquè sou forts i la paraula de Déu persevera en vosaltres i heu vençut el maligne."

! "Oh joventut, flor de l'edat!", exclama Sant Agustí. És la flor de l'edat, perquè és l'edat de l'amor i l'amor veritable, com diu Lacordaire, no envileix res, ans tot el que toca ho enlaira i dignifica.

* * *

No obstant i això, ¿és aquesta la joventut dels nostres temps? Són molts els joves que ajusten llur conducta al que assenyala l'Eclesiàstic, dient: "Feu recordança del vostre Creador en els dies de la vostra juvenesa?" ¿Són gaires els joves qui, semblantment a aquell jove que preguntà a Jesús: Què he de fer per aconseguir els manaments, responguin com ell: ¿Tot això ho he observat des de la meua juvenesa?" ¿Quants són els qui fan aplega de cosa bona des d'aquesta edat florida, com aconsella l'Esperit Sant, per tal que, en arribar a la vellura, no es trobin amb les mans buides?

Llevat d'excepcions honorabilíssimes, la joventut nostra, en compte de donar notes sadolles d'espiritualitat i de vida, més aviat les dona de materialisme i de mort.

Esdevé moralment als nostres joves el mateix que esdevingué físicament al fill de la vídua de Naïm. La mort sobtada acostuma ésser excepció entre els homes. La mort natural és la més freqüent. Hem de suposar que aquesta seria la del jove esmentat, el qual arribaria a la mort per la via ordinària, precedint el que Job anomena la "primogènita de la mort", que és la malaltia, la qual va desfent el nostre cos peça per peça, convertint-lo en un ruïna abans de tornar-lo cadàver.

Els joves del nostre segle, així mateix, abans

d'arribar a una liquidació completa de tot el seu ésser, els precedeix la primogènita, desfent-los les potències més preades de llur esperit. ¿Com s'anomena aquesta primogènita? La impuresa!

* * *

El P. Lacordaire descriu així la seva labor destructora: "¿Els coneixeu, diu, aquests joves que en la flor de llur edat, amb prou feines arribats a la virilitat, sembla que ja han sofert els ultratges del temps? Esguardau-los envellits abans que llurs éssers hagin aconseguit el seu complet desenrotllament. Llur front apareix solcat per comprometedores arrugues, llurs ulls apagats i enfondits i llurs llavis impotents per a expressar la bonesa i l'amabilitat.

"Qui els ha mort? Qui els ha pervertit? ¿Qui ha arrabassat llur frescor juvenívola? ¿No ha estat per ventura aquesta passió enemiga dels homes, la impuresa? Víctimes de llur depravació, els dissortats han viscut aïllats; han aspirat únicament a fruir d'emocions egoistes, d'aquests abominables plaers els quals l'home i el cel esguarden amb païra. Mireu-los aquests joves, reclamats per la mort, van paulatinament, però irremissiblement, cap a la fossa, on llurs vicis reposaran amb ells i deshonraran llurs cendres fins arribar el dia del Judici Universal." Pot donar-se desventura més gran?

* * *

En l'enterrament del jove fill únic de la vídua de Naïm, mort a la flor de l'edat, tothom, amb el cap cobert amb el mantell, i esquincades les vestidures en senyal de dol, es planyia que la mort hagués arrabassat el qui havia d'ésser el goig d'aquella pobre mare i l'esperança del poble. ¿I no ens doldrem de veure plorar tantes mares cristianes, planyent-se amargament de la dissort dels seus fills, els quals,

víctimes d'aquesta vergonyosa passió de la voluptuositat, perden la salut del cos i la de l'ànima tot alhora, tornant-se ombrívols, indolents, covards, veritables nullitats per a la religió i la pàtria?

¿Qui millor que una mare cristiana coneix el preu d'aquest tresor que Crist ha posat en el cor de certs joves: la santa puresa?

S'ha vist mares vessar llàgrimes irremeiables en oir una d'aquestes revelacions que evidencien la caiguda de la innocència dels seus fills, causada adés per un mal company, adés per una lectura sensual, adés per un espectacle obscè, etc. S'ha vist mares santes que haurien preferit mil vegades la mort, abans que veure tacada l'ànima dels seus fills amb un vici tan abominable.

* * *

Qui, doncs, les aconhortarà en llur dolor? ¿Qui eixugarà llurs llàgrimes? ¿Qui realitzarà el gran miracle de tornar de mort a vida llurs fills? ¿Qui tindrà prou força per a atansar-se a ells, tocar llur lli-tera mortuòria i dir als portants, que són la sensuat i el llibertinatge: Prou, s'ha acabat la vostra labor destructora, pareu-vos. I així mateix dir als joves, convertits en cadàvers per causa d'aquest malastruc apassionament: Joves, jo us ho mano; aixequen-vos!

Únicament pot fer-ho Jesús amb la seva divina gràcia i tots els qui sentin com Jesús veres cobejances de moralitzar la joventut nostra.

En efecte: les primeres en contribuir al gran miracle de la resurrecció moral de la nostra joventut són les mares cristianes.

Atansea-vos, oh mares, als vostres fills, com Jesús ho féu amb el fill de la vídua de Naïm, parleu-los amb suavitat i energia tot alhora, mostrant-los la lletgesa de llur comportament i evitant tota influència sensual que pogués contribuir al foment de llurs passions.

Pare de família:

TENS EL DEURE de procurar educació i instrucció catòliques als teus fills;

però també tens el deure de procurar aquesta educació i instrucció als fills dels altres.

El problema de l'escola té uns **deures individuals** (els que deriven de l'educació dels propis fills); però té també uns **deures socials** (els que deriven d'haver de procurar escoles catòliques per als altres, sobretot en els econòmicament més afavorits per Déu).

Sapiguem lluitar per una causa noble

PER J. CIVERA I SORMANI

Observant l'actuació de la majoria de la gent, un hom es pregunta si no resta ja al nostre país ni una engruna d'espiritualitat. A tota aquesta gent que es mou i s'agita no els preguntem pas el que volen. Cal confessar amb una mica de dolor que totes les lluites són d'interessos. La gent no es mou si no té la possibilitat d'obtenir un guany material. ¿Què vol tota aquesta gent del camp que crida i gesticula i alça una bandera dins la llum pura que davalla del cel? Vol un sistema social més perfecte? ¿Demana tal vegada la implantació de lleis més equitatives i més justes? No demanen tant. Si es mouen i s'agiten és perquè desitgen apoderar-se dels fruits que pertanyen als altres. La cobejança els ha entenebrit els ulls i no s'adonen que segueixen camins tortuosos. La nostra pagesia, que era un model de sobrietat, seguint els consells dels inconscients i dels irresponsables s'ha deixat créixer les ungles. Els anomenem inconscients, perquè no podem concebre que conscientment hagin fet un mal tan gros a la nostra terra aconsellant el robatori.

I què volen els de l'altra banda? ¿Desitgen un règim social més perfecte? No; el que volen és que ningú no els prengui el que consideren seu. Cal reconèixer que no han canviat únicament els camperols, sinó també els propietaris. Alguns d'aquests senyors no han portat pas una vida exemplar, ni han sabut ajudar els qui escampaven per la nostra terra la bona llavor. Més d'una vegada han ajudat a triomfar els elements dissolvents i quan algú els ha demanat diners per a sostenir obres que potser haurien aturat l'onada de materialisme que es va estenent per la nostra terra, no han sabut mostrar-se generosos.

Aquest és l'espectacle més trist que ofereix l'Espanya actual. No senti sinó parlar d'interessos. Els homes que fins ara han governat ens han fet un mal immens en l'ordre espiritual, i, no obstant, pocs són els ciutadans que es consideren ferits i vexats en aquest aspecte. Examineu les lleis que han aprovat les Corts constituents, i veureu com la majoria d'elles són una monstruositat jurídica.

Si els homes de la República no haguessin lesionat interessos, no tindrien actualment tants d'enemics. Si s'haguessin concretat a incautar-se dels béns de l'Església i a perseguir les comunitats religioses fins a fer-les desaparèixer, moltíssima gent que avui protesta hauria adoptat una actitud passiva. Protegiu el comerç, l'agricultura i la indústria i procureu que tothom visqui folgadamente, i el poble no protestarà de l'actuació dels polítics, baldament sigui perseguida aferrissadament l'Església.

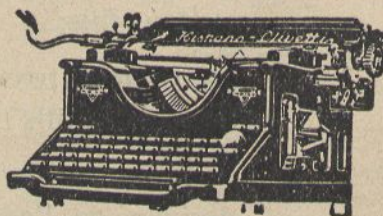
Si l'entusiasme que posem avui en la defensa de les coses materials, sabéssim posar-lo en la defensa de les coses d'ordre espiritual, no hi hauria avui tant de materialisme al nostre país. Certament que cal protegir el comerç i la indústria, perquè proporcionen mitjans de vida als homes; ¿però no creieu que caldria pensar una mica més amb les necessitats del nostre esperit?

No digueu que exagero: ens trobem enmig d'un desert trist i desolat i els nostres ulls cerquen enllà d'enllà la suau verdor d'una palmera acollidora. No trobeu enlloc un petit oasi, amb un rierol clar i transparent com un cristall, i una mica d'herba fina i flonja per a poder-hi reposar. Camineu hores i hores i no trobeu sinó roquissers i pedruscall. Quan heu caminat llarga estona a través d'una planura desolada, senti un goig inefable quan senti remorejar una font i veieu que els arbres verds i una mica decoratius s'enfilen dins la llum clara del matí. Heus ací el que abelleix la nostra ànima i desitgen els nostres ulls que porten al damunt la tristesa de la planura desolada.

Estem cansats de tant de materialisme. Desitgem sentir una veu pura que no ens parli d'interessos. Quan serà que veurem una corrua d'homes disposats a defensar l'espiritualitat del nostre poble? La dictadura va conculcar les lleis fonamentals del país, perquè es va adonar que a Espanya no hi havia homes. Els sectaris que ens governen s'han atrevit a perseguir el catolicisme, perquè s'han adonat que hi ha molta de gent indiferent en matèria religiosa. Si els catòlics vibressin una mica més no s'haurien atrevit a donar una llançada al catolicisme. Alguns dels propòsits dels governants sectaris no han pogut realitzar-se perquè han trobat una forta resistència. Si l'haguessin trobat tanta en l'aprovació de les lleis sectàries potser no s'haurien aprovat.

¿No recordeu aquell capítol del Quixot que es refereix a una donzella ultratjada? Després de cometre l'ultratge li donen una bossa curulla de diners. Quan els malfactors intenten prendre-li la bossa, la defensa amb les dents i les ungles. Sanxo li diu aquestes paraules: Si haguessis defensat el teu honor amb l'entusiasme i l'energia que defenses la bossa, el teu cos no s'hauria maculat.

El mateix podem dir als nostres catòlics: si haguéssiu defensat la religió amb l'energia que defenseu els vostres interessos materials, potser els sectaris no s'haurien atrevit a perseguir l'Església ni a cloure les portes de les comunitats religioses.

Hispano Olivetti M. 40

La màquina de qualitat SUPREMA a un preu RAONABLE
FABRICADA A BARCELONA

Guanyadora del Campionat de Mecanografia de Barcelona

Via Laietana, 37 - Tel. 14734 - BARCELONA

El Dr. Fèlix Noguera, metge

Metge social; metge cristià. Cinquanta anys de metge, celebrats l'any passat amb un diploma del Col·legi Oficial de Barcelona. Metge de viatjants i dependents. Metge per quaranta dos anys d'una associació professional mutualista d'aquests dos oficis en el comerç i en la indústria. Metge catòlic, humil, abnegat i heroic, metge pobre i de pobres, professional d'aquells que es donen tots sencers per la professió i el servei del pròxim. ¿Com no parlar-ne, aquí, bon amic nostre que era? ¿Com no demanar als lectors el bri d'un record, el gra d'un parenostre? Si estem parlant de treball cristià i d'abnegació i d'aquell treballar per si o pel pròxim que és com una oració i per tal l'abonen els sants, ¿com no retreure el cas vivent del Doctor Noguera, qui es negà a si mateix fins la roba i la figura, i anava pels nostres carrers amb la indumentària dels qui han trencat ja fa temps amb el món i miren i bateguen tan sols pel servei que la Providència els destina? Fèu setanta anys el mes abans de morir — traspassà en el Senyor aquest 11 de setembre — i negre i encrespant fins al taüt el militar bigoti que accentuava l'eixuta fesomia d'home de seny i de caràcter, imperatiu per al bé, home d'administració i ordre provident tant com home de ciència, home d'aquells que fan pensar en Pasteur, el científic gegant, que, no obstant, descendeix als darrers ínfims detalls de la providència domèstica i que inspecciona personalment els pormenors més secundaris de la cuina i l'aliment del servei. Res no hi ha secundari al qui estima.

Més negre que ara, però, trenta anys enrera, aquell mostatxo, reminiscència històrica de l'època que Nietzsche era turment i esperó, subratllava amb tret inconfusible l'ull ardent i el cabell ericat d'un dels metges que assistiren Mossèn Cinto. La fotografia del poeta amb l'estol major de facultatius que fan guàrdia a la seva espona, ens mostra el

Doctor Fèlix Noguera, fent rengle amb el Dr. Freixes, el Dr. Roura i amb altres cridats a la il·lustre cambra. ¿Encomanà el poeta quelcom del flam als seus afortunats doctors? En tot cas jo us responc que el Doctor Noguera, fa tres mesos, mig invàlid, abrigat, fatigadíssim, anèmic i amb probable tuberculosi senil, tingué prou vigoria per recitar uns versos de Mossèn Cinto, i demanà el llibre i es féu llegir la poesia sencera. Dies després, en plena etapa de la crisi final, es féu dur a l'Associació de Viatjants del Comerç i de la Indústria — hora és d'anomenar la benemèrita i quarantenària entitat dels seus amors i els seus serveis — i pujant ofegant-se l'escala, cremant de febre altíssima, es personà per un tràmit administratiu amb la mateixa terquedat obstinada i abnegada amb què havia complert tota la seva vida.

Era l'home paternal i enèrgic que coneixia un per un els milers de socis que en quaranta dos anys havien passat per les seves mans clíniques i pel seu ull escrutador. Les rares llars on l'enorme treball de metge mutualista li permetia de doblar-se en metge de capçalera, saben la bondat, la paciència, la intelligent mirada, la provident terapèutica amb què cas per cas i adaptant la ciència a l'individual ordre domèstic solucionava malalties i orientava règims de vida. Els malalts quelcom lletraferits sabien el lícit repòs que ell es prenia — a voltes sense dinar ja essent al vespre — per a un respir obert als horitzons de l'alta ciència, de la filosofia, de les lletres modernes i clàssiques...

Era un parroquià dels sermons de la Seu. Una bufanda emmotllava la seva típica i singular silueta dominical d'oient, figura d'aquells barris, digna del bon amic Nadal. La Catedral en certa manera s'associà al sepeli: Hi anava Mossèn Mas, el seu *alter-ego*, i hom hi enyorava en Gaudí. Talment, a la porta del Pi, Sant Josep Oriol esperava la seva ànima, coronada de gratituds, coronada de les mercès de l'estament social al qual serví: l'obscura menestralia del comerç de Barcelona.

R. R

CONTRA TOTA CLASSE D'HUMITAT I GOTERES **POU**
UTILITZEU PRODUCTES: IMPERMEABILITZANTS

Demani Fullatons i Presupostos

Oficines: COMERÇ, 33 — Telèfon 22539

ECONOMIA

Balsells

SASTRE

Pl. Urquinaona, 4
Tel. 24954

La Xocolata fina

« **KOHLER** »

(embolcall color taronja)
és la més adient per a
preparar suculents tas-
setes de xocolata a la
francesa.

COSES DEL DIA

Per avui i per demà

Mentre estiguin en perill de vida els elements bàsics de la nostra pàtria, cal mesurar bé les paraules i revestir-les d'aquella prudència que, si no els treu ni el sentit ni la força, les suavitza llimant llur aspror.

Hem de fugir de tot ço que ens separa i buscar i conrear tot ço que ens porta a la unió i la fa fecunda.

Parlar d'extremismes, a l'hora present, sense distingir d'extrems, i d'integrismes, sense fixar-ne el sentit, no és pas obra de concòrdia, ni molt menys.

Un dels trucs més usats i amb més eficàcia pel govern rabiosament sectari que esclavitzava Espanya és aquest dels extremismes. No hi ha suposat complot, ni positiva persecució azanyista, que no siguin obra dels extremistes "d'esquerra i de dreta", o no tinguin per objecte castigar-los arbitràriament (encara que els extremistes d'esquerra obtenen tracte d'amics i correligionaris).

Tractar, nosaltres, els "dos extremismes" amb un peu d'igualtat, és, a més d'una falta de tàctica, un pecat d'injustícia flagrant. No n'hi ha d'extremisme de dreta. Confessar i adorar Déu, és cosa natural, normal, humaníssima. És això un extremisme?

Al cantó oposat d'aquesta fe i d'aquesta pràctica hi ha una sèrie de partits i d'hommes (l'Esquerra) que, començant per "desconèixer Déu", arriben, per una gradació fatal, a negar Déu i a odiar-lo. I als homes que arriben a aquest satànic extrem i obren lògicament, se'ls qualifica d'extremistes. I en són...

Equiparar, doncs, aquests extremistes, als homes que confessen i adoren Déu i obren, lògicament, en el terreny polític (com en tots els altres terrenys), segons les dues fonamentals premisses, és, com hem dit, una falta de tàctica i una injustícia que clama al Cel contra els catòlics equiparadors.

* * *

Això ens invita, per associació d'idees i, sobretot, per altes conveniències socials, a parlar d'aquella vulgar i endemoniada sentència que tants d'estralls ha fet i està causant encara en les masses socials barroerament il·lustrades, que pot formular-se així: *La virtut està continguda en els termes mitjans.*

"In medio consistit virtus."

La vera sentència moral — de què ha sortit aquest fals i pernicios principi de conducta per haver-se mutilat maliciosament la primera part de la sentència, — és la següent:

"Quando extrema sunt vitiosa, in medio consistit virtus."

Res més lògic, natural i humà, que quan els extrems oposats d'una qüestió, d'un plet a resoldre, d'una conducta a seguir, siguin "viciosos", és a dir, dolents, compromesos, inadmissibles, se cerqui un terme mitjà que allunyi la solució, en quant això sigui dable, de tota malura extremista, dels dos contraposats absurds.

La veritable virtut del terme mitjà, en aquests casos, és evident i obligatori practicar-la.

Aquell que mutila, essencialment, la sentència mo-

ral que abans hem refet, ha estat causa de desviacions morals perniciosíssimes que duraran mentre perduri aquesta mutilació en la consciència del poble.

¡I si n'està, d'arrelada, aquesta vitanda mutilació entre la "bona gent", entre els estaments socials o conservadors!

Hom gosaria a dir que és una de les causes principals de la desfeta nacional que estem presenciant i sofrint horroritzats.

Si quan un dels nostres homes exemplars, escriptor heroic, pare de família patriarcal, llança aquell crit vibrant d'indignació i de protesta contra el diabòlic projecte de llei de Congregacions, encaminat a la descristianització radical, *ab ove*, d'Espanya, l'haguessin secundat, com havien de fer-ho, tots els pares catòlics, aquesta llei, model d'iniquitat, que, segons el Pare Sant, ha batut el rècord de totes les lleis iníquies, no hauria passat endavant, i no hauríem presenciat el tristíssim, el vergonyós espectacle, que homes forts i pobles indomables, com el poble basc, acceptessin, resignats, la seva sinistra implantació.

Però... *"in medio consistit virtus"*.

A França, tan bescantada pel seu escepticisme i la seva fredor religiosa, costà quelcom més que a Espanya la implantació del laïcisme a l'escola. Aquí... *in medio*, és a dir: aquí, no res.

* * *

Una paraula hi ha que després de mig segle de disputes i de repetides i claríssimes decisions de la Santa Seu, encara esdevé mal aplicada i és causa de molts escàndols i de lamentables confusionismes: és la paraula *liberal*, *liberalisme*. Com que es presta a diferents interpretacions ço que és més prudent és no aplicar-la sense necessitat i en aquest cas tenint molt en compte el seu sentit herètic. El liberalisme és una heretgia repetidament i solemnement condemnada per l'Església. Cal no perdre-ho mai de vista.

* * *

La llicitud teòrica de les formes de Govern? Sí. Conformes. Però, al món, a més de la Criteriologia, hi ha la Història, hi ha l'Etnografia, hi ha l'Experiència, hi ha la Política, hi ha la Psicologia, hi ha l'Estadística, hi ha la Geografia, hi ha la Criminologia, i... tantes coses més que, de prop o de lluny, pesen sobre tot judici referent a la bondat o a la malura de les formes de govern. I com que aquesta qüestió és de les que més divideixen als catòlics, cal parlar-ne amb suma prudència i només per pura necessitat.

La regla més alta i eficaç per a procedir bé i recament en totes les delicades i importants matèries exposades, és la que ens donava un bon Pare felipó, confessor de Bisbes, si no de Papes: Obra sempre i en tot *sub specie aeternitatis*.

J. J. C.

FOMENT DE PIETAT

OBRES TEATRALS

PER A HOMES

La Llum de l'Establia (Pastorets nous), per Mn. Marià Tubau, Prev. Quatre actes.**La Fúria**. Drama, per F. Bonaventura. Tres actes.**Llar morent**. Drama, per Mn. R. Saborit, prev. Tres actes.**Ling-Fu**. Comèdia, per V. Coma i Solei. Tres actes.**Els misteris de l'Hostal del Sol**.**Una Creu vora el camí**. Fantasia poemàtica, per Josep Miracle. Un acte.**Diners que sagnen**. Comèdia dramàtica, per Mn. Francesc Gay. Tres actes.**La força de la tradició**. Drama, per Joan Civit i Josep Farré. Tres actes.**Soldats de Crist**. Episodi tràgic, per Mn. Tomàs Bellpuig, Prev.**Sang Tortozina**. Drama històric, per Mn. Tomàs Bellpuig, Prev. Dos actes.

PER A NOIES

L'Esposa virginal. Poema dramàtic, per Mn. Joan Puntí i Collell, Prev.**Fabiola**, per Mn. Joan Puntí i Collell, Prev. Quatre actes.**La Rosa beneïda**. Drama, per Mn. Joan Puntí i Collell, Prev. Tres actes.**La venjança de la reina**. Drama, per Mn. Joan Puntí i Collell, Prev.

PER A NOIS

El màrtir de l'Eucaristia. Drama, per Mn. Tomàs Bellpuig, Prev. Dos actes.**Quadrets i diàlegs catequístics**, per Mn. Josep M.ª Viadin, Prev.

FOMENT DE PIETAT

BIBLIOTECA D'EXERCICIS

OBRA NOVA

Acaba de publicar-se el volum V d'aquesta Biblioteca i que porta per títol

Explanació dels Exercicis Espirituals de Sant Ignasi de Loyola

Segona setmana

Primera part

Volum de 296 pàgines

En rústega, 3 ptes.; enquadernat, 4'50 ptes.

FOMENT DE PIETAT

OBRA NOVA

Missió Providencial de Santa Teresa de Jesús Infant

per

Ferran de Sagarra i de Siscar

八

Volum de 192 pàgines

2 pessetes

BIBLIOTECA BALMES

Vol. IX

Any 1933

Analecta Sacra Tarraconensia

FASCICLES PUBLICATS:

Fasc. I. **Ensayo sobre las consecuencias físico-matemáticas de la teoría tomista de la materia y forma**, por David García, C. M. F.

136 planes

8 ptes.

Fasc. II. **Estudis Històrics.**

288 planes

10 ptes.

EN PREMSA:

Fascicle III. **Bibliografia Hispànica.**

PUBLICITAS

De venda en totes les bones
Farmàcies, a Ptes. 5'00 el flasc

Xarop PUIG

Quan la pluja flagella les finestres i la caiguda de les fulles ens confirma que l'hivern es troba ja entremig nostre, no debem permetre-li qu'ens enterri dins una poltrona com vells xacrosos. Existeix el XAROP PUIG, excel·lent preventiu per a BRONQUITIS, REFREDATS, TOS i totes les afeccions de les vies respiratòries, que son les més castigades durant l'estació d'hivern.

NO VACILI I COMPRI XAROP PUIG

Convè també tenir en compte que la

POMADA PUIG

completa l'acció del XAROP, perquè la seva fórmula conté els productes volàtils de més eficàcia per tractament extern.

Es ven per tot arreu

CONSELL DE BON GERMÀ

Germà: no juguis a la Loteria; la millor rifa és l'estalvi. Però si un dia tens aquesta feblesa prova-ho a l'Estanc i Loteria del carrer de "Fernando", núm. 32 (ara Fivaller) i qui sap... Trobaràs també tabacs, segells, timbres de totes classes i preus — No et descuidis del bitllet de Nadal.

A TENES A. G. — Escorial, 135-147. — Tel. 78372. — Barcelona

RUBI

35

(Barcelona)

"ENDAVANT"

FRANQUEO
CONCERTADO

CATALUNYA SOCIAL
Durán i Bas, 11
BARCELONA